

Pethau Bychain – Mei Gwynedd

Cawsom draethau aur, mynyddoedd a bryniau mwyn
Lle mae nentydd pur yn canu rhwng y brwyn;
Cawsom yr iaith Gymraeg i'w meithrin a'i chadw'n iach,
Felly, frodyr a chwiorydd, gyda'n gilydd gwnawn y pethau bach.

Cytgan

Maen nhw'n ein clywed dros y sir,
Maen nhw'n ein clywed dros y ffiniau,
Maen nhw'n ein clywed ni ym mhen draw'r byd
Yn gwneud y pethau bychain nawr.

Mae rhai yn byw'n y wlad ac eraill yn y dre,
A'r hyn sy'n 'huno ni yw bod ni'n siarad iaith y ne;
Mae gwahanol ddywediadau, rhai wrth ein boddau a rhai sy'n flin,
Ond dim ond un ffordd sydd i ddweud 'Dwi'n dy garu di'.

Cytgan

Maen nhw'n ein clywed dros y sir...

Nawr yw ein hamser ni,
Cryfhawn drwy eiriau Dewi
O'r Preseli lan drwy Fôn
Ledled Cymru, canwn oll yn llon.

Ry' ni'n eu gwneud nhw bob dydd,
Yn gwneud y pethau bychain nawr.

Hawlfraint: Mei Gwynedd

Gwisg (Ewros 2016) – Emyr Davies

Mi dynna' i'r crys amdanaf, yna mynd

Draw am iard bois mwyaf

Ein hysgol, a phan wisgaf

Y lifrai hwn, ni lwfrhaf.

Ray Gravell – Gwyn Thomas

Roedd ffrwydriadau ar y sgrîn –
Grav oedd yno yn ymdrin
Â rygbi.

Roedd cynhesrwydd yn y radio;
Fo oedd yno yn ymgomio –
Felly'r oedd o.

Roedd gwisgo jersi goch yn tanio
Ynddo genedl hen y Cymro –
Haleliwia.

Roedd o yno'n gawr cyhyrog
Yn dal y cledd uwch bardd y Steddfod –
Dyna fo.

Roedd egni angerdd ein Cymreictod
Yn gryfach ynom o'i adnabod –
Dyna Grav.

Roedd calonnau pawb yn curo
Yn llawenach o gael sgwrsio
Gydag o.

Roedd 'na olau yn ei galon
A wnâi i ni, bob un ohonom
Deimlo'n well.

Mae hi'n Dachwedd yma heno,
Du, digofus; gaeaf eto
Arnom hebdo.

Mae mudandod ar y sgrîn,
Nid yw o yno yn ymdrin
Â'n bywydau.

Ond ni wna'i angerdd o ddadfeilio,
Ni wna'i afiaith o ddim peidio,
Ni wna'i ysbryd o edwino
Tra bôm ni sydd yma'n cofio.

Roedd 'na rywbeth a oedd ynddo
Oedd yn cyffwrdd ac yn deffro
Grym graslonrwydd:
Diolch iddo.

Gwyn Thomas, *Murmuron Tragwyddoldeb a Chwningod Tjioclet* (Cyhoeddiadau Barddas, 2010).

Hen Wlad Fy Nhadau – Evan James

Mae hen wlad fy nhadau yn annwyl i mi,
Gwlad beirdd a chantorion, enwogion o fri;
Ei gwrol ryfelwyr, gwladgarwyr tra mad,
Tros ryddid collasant eu gwaed.

Cytgan: Gwlad, gwlad, pleidiol wyf i'm gwlad,
                  Tra môr yn fur i'r bur hoff bau,
                  O! bydded i'r hen iaith barhau.

Hen Gymru fynyddig, paradwys y bardd,
Pob dyffryn, pob clogwyn, i'm golwg sydd hardd;
Trwy deimlad gwladgarol mor swynol yw si
Ei nentydd, afonydd i ni.

Os treisiodd y gelyn fy ngwlad dan ei droed,
Mae heniaith y Cymry mor fyw ag erioed;
Ni luddiwyd yr awen gan erchyll law brad,
Na thelyn berseiniol fy ngwlad.

Myn Duw, Mi a Wn y Daw! – Dafydd Iwan

Mae gwaed y rhai fu'n brwydro
Ac a lifodd ar y gwellt
Ers talwm wedi'i olchi gan y glaw.
Ni chlywaf gân y daran,
Ni welaf gân y mellyt,
Nid oes ond cri anobaith ar bob llaw.
Ymhle y mae Owain yn awr?
Ymhle y mae Owain yn awr?

Mae Owain gyda'i filwyr
Wedi cilio draw o'n gwlad
Ac nid oes mwy ond atgo' ar ei ôl;
Nid oes ond oer gelanedd
Lle gynt bu maes y gad
Ac nid yw rhyddid mwy ond
breuddwyd ffôl.

Owain ni ddaw yn ôl,
Owain ni ddaw yn ôl.
Daw llanw wedi'r trai,
Daw enfys wedi'r glaw
Ac wedi'r nos mi wn y wawr a ddaw.

Ond mi wn y daw Owain yn ôl,
O mi wn y daw Owain yn ôl.
Fel llanw wedi'r trai,
Fel enfys wedi'r glaw,
Fel gwawrio wedi'r nos
Myn Duw, mi a wn y daw.

Nid yn ofer y bu'r brwydro,
Nid yn ofer tywallt gwaed,
Mae eto fuddugoliaeth yn y gwynt.
Mi glywaf leisiau'r milwyr,
Mi glywaf sŵn eu traed
Yn cerdded o Eryri ar eu hynt.

Cofrestrwn yn ei rengoedd
Â'r iaith Gymraeg yn arf,
Dioddefwn warth caethiwed
Awr yn hwy.
Gorseddwn iaith ein tadau,
Dilëwn olion brad,
Dangoswn nad taeogion mohonom
mwy.

Rhowch heibio bob anobaith
A'r holl amheuron lu,
Mae Owain eto'n barod am y dydd.
O'i loches yn Eryri
Fe ddaw â'i ffyddlon lu
I'n harwain gyda'r wawr
I Gymru rydd.

Myn Duw, mi a wn y daw.
Myn Duw, mi a wn y daw.